



**TÜRKİYE CUMHURİYETİ**  
**ANAYASA MAHKEMESİ**

**BİRİNCİ BÖLÜM**

**KARAR**

**AHMET NURİ DEMİRSOY VE ANNITA DEMİRSOY BAŞVURUSU**

(Başvuru Numarası: 2014/12080)

Karar Tarihi: 6/4/2017

## BİRİNCİ BÖLÜM

### KARAR

**Başkan** : Burhan ÜSTÜN  
**Üyeler** : Nuri NECİPOĞLU  
Hasan Tahsin GÖKCAN  
Kadir ÖZKAYA  
Yusuf Şevki HAKYEMEZ  
**Raportör** : Özgür DUMAN  
**Başvurucular** : 1. Ahmet Nuri DEMİRSOY  
2. Annita DEMİRSOY  
**Vekili** : Av. Mustafa ÖZTOK

#### I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, kıyı bankacılığı sistemine yatırılan mevduattan elde edilen faiz gelirleri üzerinden -Türkiye'de yerleşik olunmadığı ileri sürülmesine karşın- vergi alınması nedeniyle mülkiyet hakkının; buna ilişkin olarak açılan davada yargılamanın uzun sürmesi nedeniyle de makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

#### II. BAŞVURU SÜRECİ

2. 2014/12080 ve 2014/12081 numaralı bireysel başvurular 30/6/2014 tarihinde yapılmışlardır.

3. Başvurular, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.

4. Komisyonca başvuruların kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

5. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

6. 2014/12081 numaralı bireysel başvuru dosyası, aralarında konu yönünden hukuki irtibat bulunması nedeniyle 2014/12080 numaralı bireysel başvuru dosyası ile birleştirilmiş ve incelemenin 2014/12080 numaralı bireysel başvuru dosyasında yapılmasına karar verilmiştir.

7. 2014/12080 numaralı başvuruda, başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, Anayasa Mahkemesinin önceki kararlarına ve bu kapsamda sunulan görüşlerine atfen başvuru hakkında görüş sunulmayacağını bildirmiştir.

8. İncelemenin yürütüldüğü 2014/12080 numaralı başvuruda Bakanlıktan görüş istenmiş olması ve birleşen diğer dosyaların da konu itibarıyla aynı olması gözönünde bulundurularak birleşen dosyalar yönünden ayrıca Bakanlıktan görüş istenmesine gerek görülmeyerek başvurunun incelenmesine geçilmiştir.

### III. OLAY VE OLGULAR

9. Başvuru formları ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:

10. Başvurucular, haklarında düzenlenen vergi inceleme raporlarına istinaden 2001, 2002 ve 2003 yıllarında kıyı bankacılığı mevduat hesaplarından (off-shore hesaplardan) faiz geliri elde ettikleri iddiasıyla adlarına tarh edilen vergileri -fon payı, gecikme faizi ve vergi ziyai cezalarıyla birlikte- 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nda yer alan uzlaşma hükümlerinden yararlanarak ödemişlerdir. Başvuruculardan Ahmet Nuri Demirsoy belirtilen takvim yıllarında elde ettiği toplam 209.063,97 TL faiz geliri üzerinden 75.410,37 TL vergi aslı tarh ve tahakkuk ettirildiğini belirtmiş; başvuru Annita Demirsoy ise bu dönemdeki faiz gelirleri üzerinden ayrıntılarını belirtmemekle toplam 28.273 TL vergi ödediğini ifade etmiştir.

11. Başvurucular, sonrasında ödenen verginin düzeltme yapılarak iadesi için 23/4/2007 tarihinde Çanakkale Vergi Dairesine başvurmuşlar ancak başvurucuların bu talepleri İdarece 11/6/2008 tarihinde reddedilmiştir.

12. Başvurucuların bu işlemin iptali talebiyle 4/9/2008 tarihinde açtıkları davalarda, Edirne Vergi Mahkemesinin 16/9/2008 tarihli kararlarıyla idari merci tecavüzü nedeniyle dilekçenin Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığına tevdiine karar verilmiştir.

13. İdare tarafından cevap verilmeyerek başvurunun zımnen reddedilmesi üzerine başvuru tarafından 15/12/2008 tarihinde Edirne Vergi Mahkemesinde bu idari işleme karşı iptal davası açılmıştır. Dava dilekçesinde; dava konusu vergilere ilişkin vergilendirme dönemlerinde altı aydan fazla Türkiye'de bulunmadığı için başvurucuların tam mükellef sayılamayacakları ve vergi ödememeleri gerektiği, bu nedenle vergilendirme işleminin hatalı olduğu ileri sürülmüştür.

14. Başvurucular 2001, 2002 ve 2003 yıllarında her yıl altı aydan az Türkiye'de kaldıklarını ifade etmişlerdir. Mahkeme ise iddia edilen bu hususu, Edirne İl Emniyet Müdürlüğü ile Emniyet Genel Müdürlüğü Yabancılar Pasaport Hudut İltica Dairesi Başkanlığından sormuştur. Mahkemeye gönderilen cevap yazılarında, başvurucuların belirtilen yıllarda altı aydan fazla yurttan kaldıklarının tespit edildiği bildirilmiştir. Mahkeme 17/9/2009 tarihinde davaların reddine karar vermiştir. Kararlarda; başvurucuların vergilendirmeye ilişkin yıllarda altı aydan fazla Türkiye'de bulduklarının tespit edildiği, dolayısıyla tam mükellef oldukları ve vergi tahsilatlarında hukuka aykırılık bulunmadığı belirtilmiştir.

15. Başvurucular tarafından temyiz edilen kararlar, Danıştay Dördüncü Dairesinin 28/5/2012 tarihli ilamlarıyla onanmıştır. Başvurucuların karar düzeltme talepleri de aynı Dairenin 10/4/2014 tarihli ilamlarıyla reddedilmiştir.

16. Nihai kararlar, başvurucular vekiline 2/6/2014 tarihinde tebliğ edilmişlerdir.

17. Başvuru 30/6/2014 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

### IV. İLGİLİ HUKUK

#### A. Ulusal Hukuk

18. 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 3. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

*"Aşağıda yazılı gerçek kişiler Türkiye içinde ve dışında elde ettikleri kazanç ve iratların tamamı üzerinden vergilendirilirler:*

*1. Türkiye'de yerleşmiş olanlar;*

19. 193 sayılı Kanun'un 4. maddesi şöyledir:

*"Aşağıda yazılı kimseler Türkiye'de yerleşmiş sayılır:*

1. *İkametgahı Türkiye'de bulunanlar (İkametgah, Kanunu Medenin 19 uncu ve müteakip Maddelerinde yazılı olan yerlerdir);*

2. *(Değişik bent: 19/02/1963 - 202/2 md.) Bir takvim yılı içinde Türkiye'de devamlı olarak altı aydan fazla oturanlar (Geçici ayrılmalar Türkiye'de oturma süresini kesmez.)*

20. 193 sayılı Kanun'un 5. maddesi şöyledir:

*"Aşağıda yazılı yabancılar memlekette altı aydan fazla kalsalar dahi, Türkiye'de yerleşmiş sayılmazlar:*

1. *Belli ve geçici görev veya iş için Türkiye'ye gelen iş, ilim ve fen adamları, uzmanlar, memurlar, basın ve yayın muhabirleri ve durumları bunlara benzeyen diğer kimselerle tahsil veya tedavi veya istirahat veya seyahat maksadıyla gelenler;*

2. *Tutukluk, hükümlülük veya hastalık gibi elde olmayan sebeplerle Türkiye'de alıkonulmuş veya kalmış olanlar.*

21. 193 sayılı Kanun'un 24/12/1980 tarihli ve 2361 sayılı Kanun ile değişik 6. maddesi şöyledir:

*"Türkiye'de yerleşmiş olmayan gerçek kişiler sadece Türkiye'de elde ettikleri kazanç ve iratlar üzerinden vergilendirilirler."*

22. 213 sayılı Kanun'un 23/06/1982 tarihli ve 2686 sayılı Kanun ile değişik 112. maddesi şöyledir:

*"Mükellefler, vergi muamelelerindeki hataların düzeltilmesini vergi dairesinden yazı ile isteyebilirler.*

*Bunların posta ile taahhütlü olarak gönderilmesi caizdir."*

23. 213 sayılı Kanun'un 2686 sayılı Kanunla değişik 114. maddesi şöyledir:

*"Vergi mahkemesinde dava açma süresi geçtikten sonra yaptıkları düzeltme talepleri reddolunanlar şikayet yolu ile Maliye Bakanlığına müracaat edebilirler.*

*Bu Madde gereğince il özel idare vergileri hakkında valiliğe ve belediye vergileri hakkında belediye başkanlığına müracaat edilir."*

## **B. Uluslararası Hukuk**

24. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne (Sözleşme) ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin özünde mülkiyet hakkını güvence altına aldığı kabul etmektedir. Mahkemeye göre bu madde üç belirgin kural içermektedir. Bu kurallardan ilki, maddenin birinci paragrafının birinci cümlesinde yer alan mülkiyetin barışçıl yararlanmaya (mülkiyetin dokunulmazlığına saygı) ilişkin genel nitelikli kuraldır. İkinci kuralın bulunduğu birinci paragrafın ikinci cümlesi ise mülkiyetten yoksun bırakmayı içerir ve bunu bazı koşullara bağlar. İkinci paragrafta yer alan üçüncü kural ise taraf devletlere mülkiyetin kamu yararına kullanılmasını kontrolünü veya vergilerin ya da diğer katkıların veya cezaların yerine getirilmesini sağlama yetkisi tanımaktadır (*Sporrong ve Lönnroth/İsveç* [GK], B. No: 7151/75-7152/75, 23/9/1982, § 61). Ancak bu üç kural birbirleriyle bağlantısız olmayıp ikinci ve üçüncü kuralların genel nitelikli birinci kuralın ışığında incelenmesi gerektiği ifade edilmiştir (*James ve diğerleri/Birleşik Krallık* [GK], B. No: 8793/79 21/2/1986, § 37; *Lithgow ve diğerleri/Birleşik Krallık* [GK], B. No: 9006/80-9262/81-9263/81-9265/81-9266/81-9313/81-9405/81, 8/7/1986, § 106).

25. AİHM içtihatlarında vergi yoluyla mülkiyet hakkına yapılan müdahaleler, Sözleşme'ye ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin ikinci paragrafında öngörülen mülkiyetin kullanımının kontrolüne ilişkin üçüncü kural kapsamında değerlendirilmektedir. Mahkemeye

göre bu paragrafta yer alan kural, taraf devletlere vergi koyma ve vergilerin ödenmesini sağlamak için gerekli gördüğü kanunları çıkarma konusunda açık bir yetki tanımaktadır (*Gasus Dossier-und Fördertechnik GmbH/Hollanda*, B. No: 15375/89, 23/2/1995, § 59).

26. AİHM, vergi yoluyla mülkiyet hakkına yapılan müdahalenin öncelikle öngörülebilir, belirli ve yeterince ulaşılabilir bir hukuka dayalı olması gerektiğini belirtmektedir (*Lithgow ve diğerleri/Birleşik Krallık*, § 110). AİHM içtihatlarına göre vergilerin konulması ve ödenmesi için gerekli tedbirlerin alınması şeklindeki bir müdahale, kamunun yararı ile bireyin temel haklarının korunmasının gereklilikleri arasındaki adil dengeyi sağlamalıdır. Mahkeme, üçüncü kural için de geçerli olan ve Sözleşme'ye ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin yapısında yer alan bu dengenin sağlanması için müdahalede kullanılan araçlar ile takip edilen meşru amaç arasında makul bir ölçülülük ilişkisi bulunması gerektiğini ifade etmektedir. Mahkeme, vergilendirme alanında makul bir temelden uzaklaşmamak kaydıyla taraf devletlerin geniş bir takdir yetkisi olduğunu kabul etmektedir (*Gasus Dossier-und Fördertechnik GmbH/Hollanda*, § 60; *Azienda Agricola Silverfunghi S.A.S. ve diğerleri/İtalya*, B. No: 48357/07-52677/07-52687/07-52701/07, 24/6/2014, §§ 102-103; *The National&Provincial Bulding Society, The Leeds Permanent Building Society and The Yorkshire Building Society/Birleşik Krallık*, B. No: 21319/93-21449/93-21675/93, 23/10/1997, § 80).

27. AİHM belediye tarafından eğlence vergisi alınmasının şikâyet edildiği bir başvuruda, vergi alınmasının mülkiyet hakkına müdahale teşkil ettiğini kabul etmiş ancak hukuka dayalı olduğu tespit edilen müdahalenin kamu yararına dayalı meşru bir amacı taşıdığını ve başvuru Şirketin ise olayda vergilendirmenin aşırı bir yük getirdiğini kanıtlayamadığını belirterek müdahalenin açıkça dayanaktan yoksun olduğuna karar vermiştir (*Wolfhard Koop-Automaten Goldene 7 GmbH & Co. KG/Almanya* (k.k.), B. No: 38070/97, 30/3/1999). Yine vergi benzeri bir katkı payının söz konusu olduğu bir başvuruda da noterin elde ettiği gelirlerin %30'unu Noterler Birliğine yatırmasının zorunlu kılınması yoluyla mülkiyet hakkına yapılan müdahale, hukuka dayalı olduğu ve meşru bir amacının bulunduğu kabul edildikten sonra aşırı bir yük getirmediği tespit edilerek ölçülü bulunmuştur (*George Drosopoulos/Yunanistan* (k.k.), B. No: 40442/98, 7/12/2000).

## V. İNCELEME VE GEREKÇE

28. Mahkemenin 6/4/2017 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

### A. Mülkiyet Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

29. Başvurucular, kıyı bankacılığı sistemine yatırdıkları mevduatların her durumda vergiden muaf olduğunu ifade etmişlerdir. Başvurucular kendilerinin yurt dışında kaldıkları süre dikkate alındığında çifte vatandaş olmaları nedeniyle bu mevduattan elde ettikleri gelirlerden vergi alınamayacağını vurgulamışlardır. Başvurucular, buna rağmen vergi alınması nedeniyle mülkiyet haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir. Başvurucular ayrıca, vergilendirme işlemine karşı açtıkları davada verilen mahkeme kararlarının yeterli ve makul bir gerekçe içermediğinden yakınmaktadır.

30. Anayasa'nın "Mülkiyet hakkı" kenar başlıklı 35. maddesi şöyledir:

*"Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir.*

*Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir.*

*Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz."*

31. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Başvurucular her ne kadar adil yargılanma hakkı

kapsamında gerekçeli karar haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüşler ise de bu şikâyetin aslında mülkiyet hakkına müdahalenin dayanağı olan kanunun yorumu ve uygulanmasına ilişkin olduğu değerlendirildiğinden başvuru makul sürede yargılanma hakkı dışındaki bütün ihlal iddiaları mülkiyet hakkı kapsamında incelenmiştir.

32. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 48. maddesinin (2) numaralı fıkrasında açıkça dayanaktan yoksun başvuruların Mahkemece kabul edilemezliğine karar verilebileceği belirtilmiştir. Bu bağlamda başvuru hakkının ihlal iddialarını kanıtlayamadığı, temel haklara yönelik bir müdahalenin olmadığı veya müdahalenin meşru olduğu açık olan başvurular ile karmaşık veya zorlama şikâyetlerden ibaret başvurular açıkça dayanaktan yoksun kabul edilebilir (*Hikmet Balabanoglu*, B. No: 2012/1334, 17/9/2013, § 24).

33. Anayasa'nın 35. maddesi mülkiyet hakkının sınırlandırılmasına ilişkin özel ilkeleri tespit ederken vergi ödevine ilişkin 73. maddesi ise vergi yoluyla mülkiyet hakkına yapılacak müdahalelerin anayasal sınırlarına ilişkin özel hükümler içermektedir (*Türkiye İş Bankası A.Ş.* [GK], B. No: 2014/6192, 12/11/2014, § 40).

34. Anayasa Mahkemesinin önceki kararlarında; vergi ve benzeri yükümlülükler ile sosyal güvenlik prim ve katkılarını belirlemeye, değiştirmeye ve ödenmesini güvence altına almaya yönelik müdahalelerin taşıdıkları amaçlar dikkate alındığında devletin mülkiyetin kamu yararına kullanımını kontrol veya düzenlenmesi yetkisi kapsamında incelenmesi gerektiği kabul edilmiştir (*Arif Sarıgül*, B. No: 2013/8324, 23/2/2016, § 50; *Narsan Plastik San. ve Tic. Ltd. Şti.*, B. No: 2013/6842, 20/4/2016, § 71). Somut olayda da aynı doğrultuda, başvuru hakkının kıyı bankacılığı mevduat faizlerinin vergilendirilmesine yönelik müdahalenin, mülkiyetin kullanılmasının kontrolü veya düzenlenmesine ilişkin üçüncü kural çerçevesinde incelenmesi gerekmektedir.

35. Anayasa'nın 13. ve 35. maddeleri uyarınca mülkiyet hakkına yapılan bir müdahalenin öncelikle kanun ile öngörülmesi gerekmektedir. Kanunun varlığı kadar kanun metninin ve uygulamasının da bireylerin davranışlarının sonucunu önceden öngörebilecekleri kadar hukuki belirlilik taşıması gerekir. Bir diğer ifadeyle kanunun kalitesi de kanunilik koşulunun sağlanıp sağlanmadığının tespitinde önem arz etmektedir (*Necmiye Çiftçi ve diğerleri*, B. No: 2013/1301, 30/12/2014, § 56).

36. Somut olayda başvuru öncelikle uyuşmazlık konusu vergilendirme döneminde altı aydan az bir süreyle yurtda bulduklarını belirterek dar mükellef olduklarını belirtmişlerdir. Başvuru bu nedenle ilgili mevzuata göre kendilerinden bu dönemdeki kıyı bankacılığı mevduat faiz gelirlerinin vergilendirilemeyeceğini ileri sürmüşlerdir. Dolayısıyla başvuru ilk olarak kanunilik unsuru yönünden vergilendirme işlemini şikâyet etmişlerdir. Ancak Mahkeme, itibar ettiği resmî bilgi ve belgelere göre başvuru hakkının belirtilen dönemde altı aydan fazla kaldıklarının tespit edildiğini, bu nedenle başvuru hakkının tam mükellef olmaları nedeniyle 193 sayılı Kanun'un 3. ve 4. maddeleri uyarınca söz konusu faiz gelirlerinin gelir vergisine tabi olduğunu belirtmiştir.

37. 193 sayılı Kanun'un 3. maddesinde, Türkiye'de yerleşmiş olan kişilerin Türkiye içinde ve dışında elde ettikleri kazanç ve iratların tamamı üzerinden vergilendirilecekleri düzenlenmiştir. Aynı Kanun'un 4. maddesinde ise ikametgahı Türkiye'de olanlar ile bir takvim yılı içinde Türkiye'de devamlı olarak altı aydan fazla oturanların Türkiye'de yerleşmiş sayılacakları hükme bağlanmıştır. Başvuru konusu olayda, başvuru hakkının altı aydan fazla yurtda buldukları gerekçesiyle anılan Kanun hükümlerine göre kıyı bankacılığı mevduat faiz gelirleri üzerinden gelir vergisi tarh ve tahakkuk ettirildiği anlaşılmaktadır. Bahsedilen kanun hükümleri açık ve net ifadeler içermekte olup hükümlerin anlaşılabilir ve ulaşılabilir olduğunda da tereddüt bulunmamaktadır.

38. Bu itibarla derece mahkemelerinin kararlarının dayandığı gerekçeler ile yukarıda belirtilen ilgili kanun hükümleri dikkate alındığında başvuru mülkiyet hakkına yapılan vergisel müdahalenin kanunilik ölçütünü taşıdığı değerlendirilmiştir.

39. Anayasa'nın 35. maddesi uyarınca mülkiyet hakkı ancak kamu yararı amacıyla sınırlanabilir. Anayasa Mahkemesinin bireysel başvuru incelemesinde açıkça temelden yoksun veya keyfî olduğu anlaşılmadıkça yetkili kamu organlarının kamu yararı tespiti konusundaki takdirine müdahalesi söz konusu olamaz. Kaldı ki müdahalenin kamu yararına uygun olmadığını ispat yükümlülüğü bunu iddia edene aittir (*Mehmet Akdoğan ve diğerleri*, B. No: 2013/817, 19/12/2013, §§ 34-36).

40. "Vergi", kamu giderlerini karşılamak amacıyla yasalarla gerçek ve tüzel kişilere mali güçlerine göre getirilen bir yükümlülüktür. Belirli bir hizmetten doğrudan yararlanma karşılığı olmayan vergi tüm kamu hizmetleri için yapılan giderlere ortak katılma payıdır (AYM, E.2013/66, K.2014/19, 29/1/2014). Dolayısıyla somut olayda tam mükellef olduğu kabul edilen kişilerin kıyı bankacılığı mevduat faiz gelirlerinin vergilendirilmesinin, kamu yararına olup meşru bir amacı taşıdığı kuşkusuzdur.

41. Mülkiyet hakkına yapılan müdahalenin kanuni olması ve kamu yararına dayalı meşru bir amacının bulunması yeterli olmayıp ayrıca müdahalenin ölçülü olması da gerekmektedir. Hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasında dikkate alınacak ölçütlerden biri olan Anayasa'nın 13. maddesinde öngörülen ölçülülük ilkesi uyarınca mülkiyet hakkının sınırlandırılması suretiyle elde edilmek istenen kamu yararı ile bireyin hakları arasında adil bir dengenin sağlanması zorunludur. Bu adil denge, başvuru şahsi olarak olağandışı ve aşırı bir yüke katlandığının tespiti durumunda bozulmuş olacaktır.

42. Ölçülülük ilkesi; "elverişlilik", "gereklilik" ve "orantılılık" olmak üzere üç alt ilkeden oluşmaktadır. "Elverişlilik", öngörülen müdahalenin ulaşılmak istenen amacı gerçekleştirmeye elverişli olmasını; "gereklilik", ulaşılmak istenen amaç bakımından müdahalenin zorunlu olmasını yani aynı amaca daha hafif bir müdahale ile ulaşılmamasının mümkün olmamasını, "orantılılık" ise bireyin hakkına yapılan müdahale ile ulaşılmak istenen amaç arasında makul bir dengenin gözetilmesi gerekliliğini ifade etmektedir (AYM, E.2016/46, K.2016/178, 23/11/2016, § 12; AYM, E.2015/40, K.2016/5, § 10).

43. Başvurucular, kıyı bankacılığı mevduat faiz gelirlerinden fahiş oranda vergi alındığından yakınmaktadırlar. Ancak başvuru Annita Demirsoy'un vergi ziyai cezası, fon payı ve gecikme faizi ile birlikte ödediği toplam tutarı belirttiği; başvuru Ahmet Nuri Demirsoy'un ise -verdiği bilgilere göre- elde ettiği faiz gelirlerinden yaklaşık %36 oranında vergi aslı ödediği görülmektedir. Buna göre başvurucuların tarh ve tahakkuk ettirilen vergilerin ceza ve diğer ferilerine ilişkin açık bir şikâyetlerinin de bulunmadıkları dikkate alındığında uyuşmazlık konusu vergi asıllarının başvurucular üzerinde olağan dışı ve aşırı bir yüke yol açtığı somut olarak ortaya konulmadığı değerlendirilmiştir.

44. Diğer taraftan başvuruculara göre mahkeme kararlarında kıyı bankacılığı (off-shore) kazançlarının ne surette vergiye tabi olacağı tartışılmamıştır. Ancak Edirne Vergi Mahkemesinin 17/7/2009 tarihli kararlarında bu hususun ayrıntılı olarak tartışıldığı görülmektedir. Nitekim Mahkemeye göre uyuşmazlığın esası, davacının mükellefiyet şeklinin tayin ve tespiti, tam mükellef mi yoksa dar mükellef olarak mı vergilendirilmesi gerektiği sorununa ilişkin bulunmaktadır. Mahkemenin, konuya ilişkin hukuk kurallarını toplanan deliller doğrultusunda yorumlamak suretiyle sonuca vardığı anlaşılmaktadır. İkinci olarak başvurucular, yurt dışında kaldıkları süreler ile ilgili delillerinin tartışılmadığından yakınmaktadırlar. Ancak Mahkemenin kararında, başvurucuların iddiaları nedeniyle Edirne İl Emniyet Müdürlüğü ve Emniyet Genel Müdürlüğü Pasaport Dairesi Başkanlığından

araştırma yapıldığı açıklanmıştır. Mahkeme, bu araştırma sonucu verilen resmî nitelikteki bilgi ve belgelere itibar edildiğini gerekçede açık olarak belirtmiştir. Öte yandan hukuk kurallarının yorumlanmasına ilişkin bir konuda ayrı bir bilirkişi incelemesine gerek duyulmaması da derece mahkemelerinin takdirindedir. Dolayısıyla yapılan açık yargılama sonunda tarafların, davanın sonucuna etkili olabilecek tüm iddia ve savunmaları tartışılarak verilen kararda hükme ulaşılması için yeterli gerekçe bulunduğu anlaşılmaktadır. Kanun yolu incelemesi sonucunda verilen kararda da İlk Derece Mahkemesince gösterilen gerekçe ve karar sonucunun uygun bulunduğu görülmektedir.

45. Dolayısıyla başvuru sahiplerinin kıyı bankacılığı faiz gelirlerinin vergilendirilmesi suretiyle mülkiyet hakkına yapılan müdahalenin kamunun yararı ile başvuru sahiplerinin mülkiyet haklarının korunması arasındaki adil dengeyi bozmadığı, müdahalenin meşru amacı ile karşılaştırıldığında ölçülü olduğu sonucuna varılmıştır. Bu durumda, mülkiyet hakkına ilişkin açık ve görünür bir ihlal bulunmamaktadır.

46. Açıklanan gerekçelerle mülkiyet hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

### **B. Makul Sürede Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia**

47. Başvuru sahipleri makul sürede yargılanma haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir.

#### **1. Kabul Edilebilirlik Yönünden**

48. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

#### **2. Esas Yönünden**

49. Medeni hak ve yükümlülüklerle ilgili uyuşmazlıklara ilişkin idari yargılamanın süresi tespit edilirken sürenin başlangıç tarihi olarak davanın ikame edildiği tarih; sürenin sona erdiği tarih olarak -çoğu zaman icra aşamasını da kapsayacak şekilde- yargılamanın sona erdiği, yargılaması devam eden davalar yönünden ise Anayasa Mahkemesinin makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin şikâyetle ilgili kararını verdiği tarih esas alınır (*Selahattin Akyıl*, B. No: 2012/1198, 7/11/2013, §§ 45, 47).

50. Medeni hak ve yükümlülüklerle ilgili uyuşmazlıklara ilişkin idari yargılama süresinin makul olup olmadığı değerlendirilirken yargılamanın karmaşıklığı ve kaç dereceli olduğu, tarafların ve ilgili makamların yargılama sürecindeki tutumu ve başvuru sahibinin yargılamanın süratle sonuçlandırılmasındaki menfaatinin niteliği gibi hususlar dikkate alınır (*Selahattin Akyıl*, § 41).

51. Anılan ilkeler ve Anayasa Mahkemesinin benzer başvurularda verdiği kararlar dikkate alındığında somut olayda yaklaşık yedi yıl sürdüğü anlaşılan yargılama süresinin makul olmadığı sonucuna varmak gerekir.

52. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

### **C. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden**

53. 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

*"Esas inceleme sonunda, başvuru sahibinin hakkının ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir..."*



54. Başvurucular, manevi tazminat talebinde bulunmamışlardır.

55. Somut olayda makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği sonucuna varılmıştır.

56. Başvurucuların makul sürede yargılanma hakkı yönünden manevi tazminat taleplerinde bulunmadıkları ve maddi tazminat taleplerinin ilişkili olduğu mülkiyet hakkının ihlali iddialarının ise kabul edilemez bulunduğu dikkate alındığında başvurucuların tazminat taleplerinin reddine karar verilmesi gerekir.

57. Dosyadaki belgelerden tespit edilen 206,10 TL harç ve 1.800 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 2.006,10 TL yargılama giderinin başvurucuya ödenmesine karar verilmesi gerekir.

## VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. 1. Mülkiyet hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

2. Makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan makul sürede yargılanma hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Başvurucunun tazminata ilişkin taleplerinin REDDİNE,

D. 206,10 TL harç ve 1.800 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 2.006,10 TL yargılama giderinin BAŞVURUCUYA ÖDENMESİNE,

E. Ödemenin, kararın tebliğini takiben başvurucunun Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

F. Kararın bir örneğinin Edirne Vergi Mahkemesine (E.2008/1237, K.2009/965 ve E.2008/1238, K.2009/966) GÖNDERİLMESİNE,

G. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 6/4/2017 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan  
Burhan ÜSTÜN

Üye  
Nuri NECİPOĞLU

Üye  
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye  
Kadir ÖZKAYA

Üye  
Yusuf Şevki HAKYEMEZ